

Загальна Декларація прав людини

Загальна Декларація прав людини – декларація, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 р. в Паризькому палаці Шайо. Декларація стала результатом безпосереднього досвіду Другої світової війни і представляє першоглобальне вираження прав, на які усі люди мають невід’ємне право.

Декларація складається з 30 статей, які лягли в основу наступних міжнародних договорів, у регіональних документах по правах людини, національні конституції та інші закони. Міжнародний законопроект з прав людини складається з Всесвітньої Декларації Прав Людини, Міжнародного Пакту про економічні, соціальні і культурні права і Міжнародний пакт про громадянські і політичні права та двох факультативних протоколів до неї. У 1966 р. Генеральна Асамблея прийняла два докладних договори, які завершують Міжнародний законопроект про права людини. В 1976 р., після того як договори були ратифіковані достатнім числом окремих націй, законопроект набув статусу міжнародного права.

Декларація введена в експлуатацію в 1946 р. і була розроблена протягом двох років Комісією з прав людини. Комісія складалася з 18 членів різних національностей та політичних поглядів. Редакційний комітет працював під головуванням Елеонори Рузвельт (дружини президента США Франкліна Рузвельта), яка була відома своєю правозахисною діяльністю.

10 грудня – день прийняття Загальної Декларації, відмічається як Міжнародний день прав людини.

Загальна Декларація прав людини Преамбула

Беручи до уваги:

- що визнання гідності, властивої усім членам людської сім’ї, і рівних та невід’ємних прав їхніх є основою свободи, справедливості та загального миру;
- що зневажання і нехтування правами людини призвели до варварських актів, які обурюють совість людства, і що створення такого світу, в якому

люди будуть мати свободу слова і переконань і будуть вільні від страху і злиднів, проголошене як високе прагнення людей;

– що необхідно, аби права людини охоронялися силою закону з метою забезпечення того, щоб людина не була змушена вдаватися, як до останнього засобу, до повстання проти тиранії і гноблення;

– що необхідно сприяти розвиткові дружніх відносин між народами;

– що народи Об'єднаних Націй підтвердили в Статусі свою віру в основні права людини, в гідність і цінність людської особи і в рівноправність чоловіків і жінок та вирішили сприяти соціальному прогресові і поліпшенню умов життя при більшій свободі;

– що держави-члени зобов'язалися сприяти у співробітництві з Організацією Об'єднаних Націй загальній повазі і додержанню прав людини і основних свобод;

– що загальне розуміння характеру цих прав і свобод має величезне значення для повного виконання цього зобов'язання.

Генеральна асамблея проголошує цю Декларацію прав людини як завдання, до виконання якого повинні прагнути всі народи і всі держави з тим, щоб кожна людина і кожний орган суспільства, завжди маючи на увазі цю Декларацію, прагнули шляхом освіти сприяти поважанню цих прав і свобод і забезпеченню, шляхом національних і міжнародних заходів, загального і ефективного визнання і здійснення їх як серед народів держав-членів Організації, так і серед народів території, які перебувають під її юрисдикцією.

Стаття 1. Усі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю і повинні діяти у стосунку один до одного в дусі братерства.

Стаття 2. Кожна людина повинна мати всі права і всі свободи, проголошені цією Декларацією, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища.

Крім того, не слід проводити жодного розрізнення на підставі політичного, правового або міжнародного статусу країни чи території, до якої людина належить, незалежно від того, є ця територія незалежною, підопічною, не самоврядною чи як-небудь інакше обмеженою у своєму суверенітеті.

Стаття 3. Кожна людина має право на життя, на свободу і на особисту недоторканість.

Стаття 4. Ніхто не повинен перебувати в рабстві або у підневільному стані; рабство і работоргівля забороняються в усіх її видах.

Стаття 5. Ніхто не повинен зазнавати тортур або жорстокого, нелюдського, чи такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Стаття 6. Кожна людина, де б вона не перебувала, має право на визнання її правосуб'єктності.

Стаття 7. Усі люди рівні перед законом і мають право, без будь-якої різниці, на рівний їхній захист законом. Усі люди мають право на рівний захист від будь-якої дискримінації, що порушує цю Декларацію, і від будь-якого підбурювання до такої дискримінації.

Стаття 8. Кожна людина має право на ефективне поновлення у правах компетентними національними судами в разі порушення її основних прав, наданих їй Конституцією або законом.

Стаття 9. Ніхто не може бути безпідставно заарештований, затриманий або вигнаний.

Стаття 10. Кожна людина, для визначення її прав і обов'язків і для встановлення обґрунтованості висунутого проти неї кримінального звинувачення, має право, на основі повної рівності, на те, щоб її справа була розглянутою прилюдно і з додержанням усіх вимог справедливості незалежним і безстороннім судом.

Стаття 11. 1. Кожна людина, звинувачена у вчиненні злочину, має право вважатися невинною доти, доки її вина не буде встановлена у законному порядку шляхом прилюдного судового розгляду, під час якого їй будуть забезпечені усі можливості для захисту.

2. Ніхто не може бути засуджений за злочин на підставі вчинення будь-якого діяння або за бездіяльність, які на час їх вчинення не становили злочину за національними законами або за міжнародним правом. Не може також застосовуватися покарання тяжче від того, яке могло бути застосоване в той час, коли був вчинений злочин.

Стаття 12. Ніхто не може зазнавати безпідставного втручання у його особисте і сімейне життя, безпідставного посягання на недоторканість його житла, таємницю його кореспонденції або на його честь і репутацію. Кожна людина має право на захист закону від такого втручання або таких посягань.

Стаття 13. 1. Кожна людина має право вільно пересуватися і обирати собі місце проживання у межах кожної держави.

2. Кожна людина має право залишати будь-яку країну, включно з її власною, і повертатися у свою країну.

Стаття 14. 1. Кожна людина має право шукати притулку від переслідувань в інших країнах і користуватися цим притулком.

2. Це право не може бути використано в разі переслідування, яке справді ґрунтується на вчиненні неполітичного злочину або діяння, що суперечить меті та принципам Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 15. 1. Кожна людина має право на громадянство.

2. Ніхто не може бути безпідставно позбавлений громадянства або права змінити своє громадянство.

Стаття 16. 1. Чоловіки і жінки, які досягли повноліття мають право без будь-яких обмежень за ознакою раси, національності або релігії одружуватися і засновувати сім'ю. Вони користуються однаковими правами щодо одруження під час шлюбу та під час його розірвання.

2. Шлюб може укладатися тільки при вільній і повній згоді сторін, що одружуються.

3.Сім'я є природним і основним осередком суспільства і має право на захист з боку суспільства та держави.

Стаття 17. 1. Кожна людина має право володіти майном як одноособово, так і разом з іншими.

2.Ніхто не може бути безпідставно позбавлений свого майна.

Стаття 18. Кожна людина має право на свободу думки, совісті та релігії; це право включає свободу змінювати свою релігію або переконання і свободу сповідувати свою релігію або переконання як одноособово, так і разом з іншими, прилюдним або приватним порядком в ученні, богослужінні та виконанні релігійних та ритуальних обрядів.

Стаття 19. Кожна людина має право на свободу переконань і на вільне їхнє виявлення; це право включає свободу безперешкодно дотримуватися своїх переконань та свободу шукати, одержувати і поширювати інформацію та ідеї будь-якими засобами і незалежно від державних кордонів.

Стаття 20. 1. Кожна людина має право на свободу мирних зборів і асоціацій.

2.Ніхто не може бути примушений вступати до будь-якої асоціації.

Стаття 21. 1. Кожна людина має право брати участь в управлінні своєю країною безпосередньо або через вільно обраних представників.

2.Кожна людина має право рівного доступу до державної служби в своїй країні.

3.Воля народу повинна бути основою влади уряду; ця воля повинна виявлятися у періодичних і нефальсифікованих виборах, які повинні проводитися при загальному і рівному виборчому праві шляхом таємного голосування або ж через інші рівнозначні форми, що забезпечують свободу голосування.

Стаття 22. Кожна людина, як член суспільства, має право на соціальне забезпечення і на здійснення необхідних для підтримання її гідності і для вільного розвитку її особи прав у економічній, соціальній і культурній галузях за допомогою національних зусиль і міжнародного співробітництва та відповідно до структури і ресурсів кожної держави.

Стаття 23. 1. Кожна людина має право на працю, на вільний вибір роботи, на справедливі і сприятливі умови праці та захист від безробіття.

2.Кожна людина, без будь-якої дискримінації, має право на рівну оплату за рівну працю.

3.Кожен працюючий має право на справедливу і задовільну винагороду, яка забезпечує гідне людини існування, її самої та її сім'ї, і яка в разі необхідності доповнюється іншими засобами соціального забезпечення.

4.Кожна людина має право створювати професійні спілки і входити до професійних спілок для захисту своїх інтересів.

Стаття 24. Кожна людина має право на відпочинок і дозвілля, включно з правом на розумне обмеження робочого дня та на оплачувану періодичну відпустку.

Стаття 25. 1. Кожна людина має право на такий життєвий рівень, включно з їжею, одягом, житлом, медичним доглядом та необхідним

соціальним обслуговуванням, який є необхідним для підтримання здоров'я і добробуту її самої та її сім'ї, і право на забезпечення в разі безробіття, хвороби, інвалідності, вдовства, старості чи іншого випадку втрати засобів до існування через незалежні від неї обставини.

2. Материнство і дитинство дають право на особливе піклування і допомогу. Всі діти, народжені у шлюбі або поза шлюбом, повинні користуватися однаковим соціальним захистом.

Стаття 26. 1. Кожна людина має право на освіту. Освіта повинна бути безплатною, хоча б початкова і загальна. Початкова освіта повинна бути обов'язковою. Технічна і професійна освіта повинна бути загальнодоступною, а вища освіта повинна бути однаково доступною для всіх на основі здібностей кожного.

2. Освіта повинна бути спрямована на повний розвиток людської особистості та збільшення поваги до прав людини і основних свобод. Освіта повинна сприяти взаєморозумінню, терпимості та дружбі між усіма народами, расовими або релігійними групами і повинна сприяти діяльності Організації Об'єднаних Націй щодо підтримання миру.

3. Батьки мають право на пріоритет у виборі виду освіти для своїх малолітніх дітей.

Стаття 27. 1. Кожна людина має право вільно брати участь у культурному житті суспільства, втішатися мистецтвом, брати участь у науковому прогресі та користуватися його благами.

2. Кожна людина має право на захист її моральних і матеріальних інтересів, що є результатом наукових, літературних або художніх праць, автором яких вона є.

Стаття 28. Кожна людина має право на соціальний і міжнародний порядок, при якому права і свободи, викладені у цій Декларації, можуть бути повністю здійснені.

Стаття 29. 1. Кожна людина має обов'язки перед суспільством, у якому тільки й можливий вільний і повний розвиток її особи.

2. При здійсненні своїх прав і свобод кожна людина повинна зазнавати тільки таких обмежень, які встановлені законом виключно з метою забезпечення належного визнання і поваги прав і свобод інших та забезпечення справедливих вимог моралі, суспільного порядку і загального добробуту в демократичному суспільстві.

3. Здійснення цих прав і свобод ні в якому разі не повинне суперечити меті і принципам Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 30. Ніщо у цій Декларації не може бути витлумачене як надання будь-якій державі, групі осіб або окремим особам права займатися будь-якою діяльністю або вчиняти дії, спрямовані на знищення прав і свобод, викладених у цій Декларації.

Декларація прав дитини Преамбула

Беручи до уваги:

– що народи Об'єднаних Націй знову підтвердили в Статуті свою віру в основні права людини і в гідність та цінність людської особи і сповнені рішучості сприяти соціальному прогресові та поліпшенню умов життя при більшій свободі;

– що Організація Об'єднаних Націй у Загальній декларації прав людини проголосила, що кожна людина повинна володіти всіма зазначеними в ній правами і свободами без будь-яких відмінностей за такими ознаками як раса, колір шкіри, стать, мова, релігія, політичні або інші переконання, національне чи соціальне походження, майновий стан, народження чи інша обставина;

– що дитина внаслідок її фізичної і розумової незрілості потребує спеціальної охорони і піклування, включаючи і належний правовий захист, як до, так і після народження;

– що необхідність у такій спеціальній охороні була вказана в Женевській декларації прав дитини 1924 року і вказана у Загальній декларації прав людини, а також у статутах спеціалізованих установ і міжнародних організацій, що займаються питаннями добробуту дітей;

– що людство зобов'язане давати дитині краще, що вона має.

Генеральна асамблея проголошує цю Декларацію прав дитини з метою забезпечити дітям щасливе дитинство і користування, для їхнього власного блага і блага суспільства, правами і свободами, які тут передбачені, і закликає батьків, чоловіків і жінок як окремих осіб, а також добровільні організації, місцеву владу і національні уряди до того, щоб вони визнавали і намагалися дотримуватися цих прав шляхом законодавчих та інших заходів, поступово застосовуваних відповідно до таких принципів:

Принцип 1. Дитині повинні належати всі зазначені в цій Декларації права. Ці права мають визнаватися за всіма дітьми без будь-яких винятків і без відмінностей чи дискримінацій за ознакою раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового стану, народження або іншої обставини, що стосується самої дитини чи її сім'ї.

Принцип 2. Дитині законом або іншими засобами повинен бути забезпечений спеціальний захист і надані можливості та сприятливі умови, які дозволили б їй розвиватися фізично, розумово, морально, духовно та у соціальному відношенні здоровим і нормальним шляхом і в умовах свободи та гідності. При виданні з цією метою законів головним міркуванням має бути найкраще забезпечення інтересів дитини.

Принцип 3. Дитині має належати від її народження право на ім'я і громадянство.

Принцип 4. Дитина повинна користуватися благами соціального забезпечення. Їй має належати право на здорове зростання і розвиток; із цією метою спеціальні догляд і охорона повинні бути забезпечені як їй, так і її матері, включно з належним допологовим і післяпологовим доглядом. Дитині має належати право на відповідне харчування, житло, розваги і медичне обслуговування.

Принцип 5. Дитині, яка є неповноцінною у фізичному, психічному або соціальному відношенні, повинні забезпечуватися спеціальні режим, освіта і піклування, необхідні з огляду на її особливий стан.

Принцип 6. Дитина для повного і гармонійного розвитку її особи потребує любові та розуміння. Вона повинна, якщо це можливо, зростати під опікою і відповідальністю своїх батьків і, в усякому разі, в атмосфері любові і моральної та матеріальної забезпеченості; малолітню дитину не слід, окрім тих випадків, коли є виняткові обставини, розлучати зі своєю матір'ю. На суспільстві і на органах публічної влади повинен лежати обов'язок здійснювати особливе піклування про дітей, які не мають сім'ї, і про дітей, які не мають достатніх засобів для існування. Бажано, щоб багатодітним сім'ям надавалася державна або інша допомога на утримання дітей.

Принцип 7. Дитина має право на здобуття освіти, яка має бути безкоштовною і обов'язковою, в усякому разі на початкових стадіях. Їй має даватися освіта, яка сприяла б її загальному культурному розвитку і завдяки якій вона могла б на основі рівності можливостей розвинути свої здібності та особисте мислення, а також усвідомлення моральної та соціальної відповідальності, і стати корисним членом суспільства.

Якнайкраще забезпечення інтересів дитини має бути керівним принципом для тих, хто відповідає за її освіту і навчання; ця відповідальність лежить насамперед на її батьках.

Принцип 8. Дитина повинна за всіх обставин бути серед тих, хто першими одержують захист і допомогу.

Принцип 9. Дитина повинна бути захищена від усіх форм недбалого ставлення, жорстокості та експлуатації. Вона не повинна бути об'єктом торгівлі в будь-якій формі.

Дитину не слід брати на роботу до досягнення нею належного вікового мінімуму; їй ні в якому разі не повинні доручатися чи дозволятися роботи або заняття, які були б шкідливі для її здоров'я чи освіти або перешкождали її фізичному, розумовому чи моральному розвитку.

Принцип 10. Дитина має бути захищена від практики, яка може заохочувати расову, релігійну або будь-яку іншу форму дискримінації. Вона повинна виховуватися в дусі взаєморозуміння, терпимості, дружби між народами, миру і загального братерства, а також у повному усвідомленні, що її енергія та здібності мають бути присвячені служінню на користь інших людей.